DORP STAD & LAND

Advisering over Omgevingskwaliteit

Architectuur, Erfgoed, Landschap en Stedenbouw in 60 gemeenten

Jaarverslag 2022: Vereniging Dorp, Stad en Land

dorpstadenland.nl

Inhoud

Voorwoord 3

In memoriam 5

Actuele zaken 6

Op weg naar een integrale advisering Omgevingskwaliteit 12

Handleiding beoordelingsgericht adviseren 14

Sessies oefenen met beoordelingsgericht adviseren 16

5e geschenkwoning watersnoodmuseum 19

Film: Duurzaam, Mooi Nederland 23

Verklaring van Lidmaatschap 24

Federatie Ruimtelijke Kwaliteit 25

Bestuur en Raad van Toezicht 26

Algemene Ledenvergadering 2022 27

Website 30

MOOIspel 31

Register van Adviseurs Omgevingskwaliteit Dorp, Stad en Land 40

Interne organisatie 41

Jaarrekening Vereniging Dorp, Stad en Land 42

Jaarrekening Stichting Dorp, Stad en Land 46

Voorwoord

En weer werd de invoering van de Omgevingswet op het laatste nippertje met voorlopig een half jaar uitgesteld. Was dat erg, ja en nee.

Ja, voor het gevoel dat we met iets nieuws aan de slag gaan. Iets waar je enthousiasme voor op kunt brengen en wat tot een verbetering zal moeten gaan leiden, maar waarvoor de noodzaak nu steeds minder gevoeld wordt. Ja, omdat de inzet, tijd en kosten die al gemaakt waren om op 1 januari 2023 klaar te kunnen staan voor het werken onder de Omgevingswet maar niet tot een echt resultaat leiden. Ja, ook omdat we in sommige van onze gemeenten nu af en toe met benoemingen in de knel komen te zitten en oplossingen daarvoor soms niet meteen voorhanden zijn. En ja, omdat er toen ik dit schreef er nog steeds geen duidelijkheid was over het uitstel, wordt het juli 2023 of toch januari 2024 (dit laatste dus).

Maar ook nee, want het is altijd beter om pas te beginnen met iets nieuws wanneer je zeker weet dat het kans van slagen heeft. Ook nee, omdat dit de kans op een goed werkend DSO, het digitale stelsel waarop alles moet gaan draaien, groter maakt. Nee, omdat we misschien de gemeentelijke omgevingsvisie nog eens kritisch tegen het licht kunnen houden nu de wereld om ons heen veel sneller is veranderd dan we een paar jaar geleden voor mogelijk hadden gehouden. En zeker nee, omdat we nu weer wat meer tijd hebben gekregen om ons, nog beter, voor te kunnen bereiden op de invoering zodat wij met onze gemeenten kunnen gaan werken aan een Omgevingswet die zorg draagt voor een goede omgevingskwaliteit.

Wij zijn Dorp, Stad en Land, de organisatie en onafhankelijke kennispartner waar op dit moment 60 gemeenten, vaak al jaren, lid van zijn. Dat geldt ook voor uw gemeente. Voor de meeste van deze gemeenten verzorgen wij de commissies ruimtelijk kwaliteit (welstand en/of erfgoed). Dat doen we in uw gemeente door te zorgen voor deskundige commissieleden met een professionele ondersteuning. Op dit moment nog op basis van de Woningwet en de Monumenten-/Erfgoedwet en dat blijven we na de invoering ervan doen op basis van de Omgevingswet.

Vooruitlopend op die invoering zijn wij met al onze adviseurs gaan werken aan hun professionaliteit en kennisverbreding en hebben ze een training gevolgd hoe beter te adviseren. Zodat we in kunnen spelen op de gewijzigde vragen die ons als Gemeentelijke Adviescommissie Omgevingskwaliteit in het vervolg gesteld gaan worden. Maar ook om met de beoogde nieuwe werkwijze te oefenen. Steeds meer van plantoetsing achteraf naar inspireren op initiatieven vooraf.

De verordening die nodig is om deze gemeentelijke adviescommissie in te stellen is in veel gevallen gebaseerd op het concept wat Dorp, Stad en Land de gemeente heeft aangeboden en wat in overleg met de gemeente verder is uitgewerkt. De benoeming van de commissieleden kan zowel door de raad als in mandaat door het college gebeuren. Dit laatste is, vaak vanwege de efficiëntie die het oplevert, door de meeste gemeenten gekozen.

Voorwoord

Maar we moeten dus nog weven wachten. Pas wanneer de Omgevingswet ingaat worden de verordeningen van kracht. Tot die tijd zullen wij de gemeente echter zo goed mogelijk van kennis en advies blijven voorzien op de huidige manier. Een manier die zich als goed heeft bewezen, maar waarvoor het ook wel goed is om deze eens op te schudden. Misschien dat we dat komend jaar al kunnen gaan doen, als er maar geen uitstel meer komt.

Ton Jansen,
directeur Dorp, Stad en Land
(sinds 6 maart 2023 is het directiestokje overgenomen door Arlette van Poppel)

In memoriam

Walter van Nieuwland
22 februari 1959 – 19 juni 2022

In juni bereikte ons het vreselijke nieuws dat onze adviseur Walter van Nieuwland toch nog onverwacht is overleden. Walter was al een tijdje ziek. Heel hard heeft hij gevochten om weer beter te worden. Hij bleef steeds optimistisch en zag tot op het laatst kansen om zijn ziekte te overwinnen. Hij wilde zo graag weer naar zijn geliefde Leiden om daar zijn advieswerk te kunnen doen en om onze collega weer te zijn. En natuurlijk om samen met Hasan weer te kunnen genieten van zijn tuin, zijn oldtimer, zijn Diagoonwoning in Delft en van al het moois dat het leven te bieden heeft. Helaas heeft het niet zo mogen zijn.

Walter werkte sinds 2006 als adviseur voor Dorp, Stad en Land. De laatste jaren was Walter dé secretaris van de commissies in Leiden en Schiedam. Hij deed zijn werk met veel inzet, grote nauwkeurigheid en vooral liefde voor het erfgoed. Hierdoor was hij in beide gemeenten een gewaardeerde en graag geziene adviseur. Daarnaast verzorgde Walter nagenoeg alle second opinions die door Dorp, Stad en Land werden uitgebracht. Hij was daarnaast onze steun en toeverlaat wanneer het werk juridische werd en vooral wanneer we een bezoek aan een bezwaarcommissie of rechtbank af moesten leggen. Ook organiseerde hij enkele keren onze tweejaarlijkse excursie, waar we hele mooie herinneringen aan zullen blijven bewaren. Walter was rustig, bescheiden, zorgzaam, creatief, deskundig, verantwoordelijk en communicatief vaardig. Maar hij kon ook fanatiek en uitbundig worden. Walter hield van kwaliteit, schoonheid en perfectie en werd gerespecteerd, gewaardeerd en vertrouwd.

Het blijft onwerkelijk dat we Walter, de liefste collega die er maar was, voor altijd zullen moeten missen. Wij danken Walter voor zijn tomeloze inzet voor Dorp, Stad en Land.

Hugo Groenewegen
1 juli 1946 – 5 augustus 2022

Helaas bereikte ons dit jaar ook het bericht dat architect Hugo Groenewegen was overleden. Hugo heeft jarenlang en tot zijn pensionering als adviseur voor Dorp, Stad en Land gewerkt, met name in Zeeland.

Actuele zaken

In onze gemeenten zijn wij de afgelopen tijd en het afgelopen jaar verschillende thema's tegengekomen die impact hebben op de kwaliteit van de omgeving en de manier waarop de commissie daarmee omgaat of zou willen omgaan. Niet alles speelt al in al onze gemeenten maar wij verwachten wel dat dit uiteindelijk zeker zal gaan gebeuren. Hieronder een korte bloemlezing.

De opgave voor uitbreiding woningvoorraad met name door verdichting

De transitie van de woningvoorraad en het bouwen binnen bestaande steden of dorpen vergt veel expertise, onderzoek en analyse. Een bekende uitspraak daarvoor is: "je moet de plek eerst kunnen lezen voor je erin mag schrijven". De komende jaren ligt er een grote opgave om landelijk 1 miljoen woningen toe te voegen, zoveel mogelijk binnen de al aanwezige bebouwde omgeving. Om dit in goede banen te leiden, dienen hiervoor ontwikkelingsstrategieën opgesteld te worden met mogelijke verdichtingsprincipes. Dat deze opgave veel aandacht vraagt en niet zomaar tot stand zal komen is duidelijk. Voor het realiseren van ambities is grote betrokkenheid nodig van alle deelnemende partijen.

De hoeveelheden die nodig zijn vragen ook veel van de ambtelijke organisatie. Duidelijk is wel dat verdichting alleen kan slagen wanneer er ook respect is voor de al aanwezige structuren, bebouwing en ruimten.

Dus niet plompverloren dichtzetten van een locatie maar intensief zoeken naar een goede inpassing die aansluit bij de aanwezige karakteristieken of juist kwaliteit toevoegt door zorgvuldige vernieuwing. Het is een uitdaging te zoeken naar dé manier waarop de noodzakelijke functies en de gewenste hoeveelheden ingepast kunnen worden, maar tegelijkertijd een aantrekkelijke, gebruiksvriendelijke omgeving te realiseren die duurzaam en groen is en waarbij ook de eigenheid van de plek zichtbaar blijft.

Dat is geen sinecure. Het is daarom gewenst dat de gemeente hierover in haar omgevingsvisie al gedachten en uitgangspunten heeft opgenomen, nog neemt of deze bij een actualisering alsnog meeneemt. Hoe duidelijker de meegegeven kaders voor alle participanten in het proces van de uitbreiding van de woningvoorraad zijn, hoe beter iedereen aan de hand van die kaders kan werken aan een goede omgevingskwaliteit.

Actuele zaken

Duurzaamheid, groen, energietransitie, natuurinclusief en cradle-to-cradle bouwen

Deze onderwerpen zijn door de gebeurtenissen in de wereld zeer actueel. Commissies krijgen te maken met verschillende thema's die onderling overeenkomsten en relaties hebben. De noodzaak tot vergroening van de bebouwde omgeving, het beperken van hittestress en het opvangen en vasthouden van regenwater is groot. Ook hiervoor heeft de commissie aandacht, bijvoorbeeld bij de (her)inrichting van straten en buurten. Ook bij de afwegingen over het plaatsen van zonnevelden of -parken of de wens voor meervoudig ruimtegebruik bijvoorbeeld door combinaties van recreatie, groen/natuur, wateropvang en evt. zuivering, ecologische verbindingszones, energieopwekking en evt. opslag, enz.

De commissie denkt hierover graag mee en kan vanuit de aanwezige kennis bij Dorp, Stad en Land (zowel specifieke deskundigheid als ervaringen opgedaan in andere gemeenten) adviseren, aanbevelen en inspireren. Ook voor deze zaken is duidelijke visie en beleid vanuit de gemeente onontbeerlijk om de ruimtelijke consequenties en de oneindige keuzemogelijkheden te kunnen sturen en een zo groot mogelijk draagvlak te vinden.

Q-teams, kwaliteitsteams, supervisors, omgevingstafels

In steeds meer gemeenten worden er naast de gemeentelijke adviescommissies (ruimtelijke kwaliteit en/of erfgoed) ook andere op kwaliteit gerichte gremia in het leven geroepen. Denk daarbij aan Q-teams, kwaliteitsteams, supervisieteams, supervisors en omgevingstafels. Meestal gebeurt dit voor een specifieke locatie of een specifiek thema/onderwerp. Een goede afstemming tussen deze verschillende "teams" en de commissie is een punt van aandacht.

Bij voorkeur nemen een of meerdere leden van de commissie deel aan zo'n team zodat de gewenste afstemming, overdracht en uitwisseling bijna automatisch verzorgd zijn. Maar dit kan ook door het organiseren van regelmatige overlegmomenten (digitaal of fysiek) tussen de commissie en de verschillende kwaliteitsteams.
Omdat een kwaliteitsteam vaak gefinancierd wordt door de opdrachtgever/ ontwikkelaar en specifiek voor een onderwerp of ontwerp opgericht is, kan er vaak dieper ingegaan worden op een opgave. En omdat de leden van het kwaliteitsteam, anders dan de commissie, niet altijd juridisch gehouden zijn te toetsen aan vastgesteld beleid hebben zij soms meer vrijheid in hun reacties (zowel positief als negatief) en meer mogelijkheden om "mee te ontwerpen" dan de commissie. Het is wel van belang helder te blijven over de verschillende rollen en wie wat wel of niet doet. Doorgaans worden het programma, de (stedenbouwkundige) inpassing en de uitgangspunten voor de architectuur afgestemd met het kwaliteitsteam en worden de uiteindelijke architectonische uitwerking en de resultaten naar aanleiding van eerdere studies besproken met de commissie. Meestal is er sprake van een constructieve samenwerking tussen de teams en de commissie, worden eventuele onduidelijkheden besproken, loopt het adviestraject vervolgens soepel en zijn de uiteindelijke resultaten goed.

Actuele zaken

Participatie

Soms zijn toekomstige initiatieven en ontwikkelingen al langer bij de gemeente bekend, bijv. bij de afdeling stedenbouw. Soms wordt er zelfs al over gepubliceerd en gediscussieerd maar is de commissie er nog niet van op de hoogte (gebracht). Belanghebbenden maken zich (on)terecht zorgen over wat er in hun leefomgeving gaat veranderen. Het moment van agendering in de vergadering van de commissie luistert vaak nauw. Niet té vroeg, want dan heeft de gemeente vaak nog niet bepaald of zij wel of geen medewerking aan een initiatief wil geven. Maar ook niet té laat want dan zijn vaak al (te) grote verwachtingen gewekt en mogelijk zelfs niet haalbare toezeggingen gedaan.
Participatie is een onderdeel in de Omgevingswet waar zowel de initiatiefnemer, de buurt als de gemeente bij betrokken is. Gesprekken met omwonenden zijn nodig, maar geef heel duidelijk aan bij welke zaken “participatie” mogelijk is. En wees voorzichtig met het wekken van onhaalbare verwachtingen of het doen van toezeggingen die niet nagekomen kunnen worden. Het werken aan dorp, stad en land vergt een lange adem, veel onderzoek en veel expertise. Het gemeentelijk bestuur zal vervolgens een afweging dienen te maken met de vele belangen die spelen.
Daarnaast vindt nu ook al het gebruikelijke participatieproces plaats. Vaak samen met inspraakprocedures, bijv. bij herzieningen van het bestemmingsplan. Maar met de invoering van de Omgevingswet zal bewonersparticipatie een nog belangrijkere rol krijgen in de planvorming. De gemeente zal ook hiervoor een kader moeten opstellen over hoe, wanneer, met wie en door wie participatie plaats zal gaan vinden. En daarnaast over de consequenties die het wel of niet (goed) uitvoeren van die participatie op een initiatief zal hebben. De commissie gaat deze participatie niet verzorgen of beleid hiervoor maken, maar wil graag adviseren bij het opstellen van zo’n kader.

Gemeentelijk beleid omgevingskwaliteit

In veel gemeenten is de Welstandsnota/Nota Ruimtelijke Kwaliteit nog behoorlijk actueel, maar er zijn ook gemeenten waar de nota tien jaar of langer geleden voor het laatst is geactualiseerd. Met de komst van de Omgevingswet zal er toegewerkt moeten gaan worden naar een integrale Nota Omgevingskwaliteit.
Voor nu is het wel goed om te weten dat het beleid zoals opgenomen in de huidige nota van de gemeente automatisch meegaat naar de nieuwe wet in de zogenaamde “bruidsschat”. Dat betekent dat de commissie voorlopig, ook na invoering van de Omgevingswet, haar werkzaamheden op de bestaande gewaardeerde wijze kan doorzetten op basis van het geldende beleid.
Voor het geïntegreerd adviseren (ruimtelijke kwaliteit en erfgoed samen) is het een voordeel wanneer er in de bestaande nota een hoofdstuk is gewijd aan de omgang met monumenten/erfgoed of wanneer er zelfs een leidraad aanwezig is voor de aanpak van monumenten. Maar dat geldt bijvoorbeeld ook voor de omgang met en het ontwerpen aan de openbare ruimte. In de nota wordt over tal van zaken en gebieden geschreven hoe de commissie opgaven bekijkt en waar ze op let bij de beoordeling van aanvragen of initiatieven. Door hier vooraf kennis van te nemen kunnen ontwerpers daar zeker hun voordeel mee doen en ervoor zorgen dat de procedure, tot ieders tevredenheid, snel zal verlopen.

Actuele zaken

Bemonstering van materialen en kleuren

Mede vanwege de mogelijkheden die het vergunningvrije bouwen biedt, is het bemonsteren van materialen en kleuren de afgelopen jaren aanzienlijk minder gebruikelijk geworden en geen vast onderdeel meer van de aanvraag/advisering. De commissie is van mening dat bij sommige plannen de kwaliteit valt of staat met de juiste keuze voor de materiaaltoepassing en kleurstelling en soms zelfs de detaillering van bepaalde onderdelen, overgangen of beëindigingen.
Ook ontwikkelende partijen zien vaak de meerwaarde van een onafhankelijke blik op de te maken keuzes voor materiaal en kleur en vragen de commissie om een oordeel op door hen gemaakte voorstellen. Dit wordt gewaardeerd door de aanvragers en initiatiefnemers. Uiteindelijk kan de ontwerper samen met de initiatiefnemer op basis van de reacties van de commissie een definitief voorstel doen. De commissie kan ook advies geven of met een aanvraag eerder gepresenteerde ambities worden waargemaakt.

Ontwerpen aan landschap en openbare ruimte

Niet iedere gemeente kan in haar commissie vast beschikken over een landschapsdeskundig of stedenbouwkundig adviseur, vaak omdat bij veel plannen die behandeld worden deze disciplines niet steeds noodzakelijk zijn. Wel kan iedere commissie, als dit gewenst is, zich wenden tot collega-adviseurs landschap, water, stedenbouw enz. om hen te assisteren bij de behandeling van een specifiek plan. Bijvoorbeeld tijdens het Regio-overleg zoals dat wekelijks op donderdagmiddag gepland staat. Dorp, Stad en Land heeft hiervoor een aantal deskundigen aan zich verbonden die in ons register van adviseurs zijn opgenomen. Ook bij ontwerpen voor de openbare ruimte denkt de commissie graag mee over een integrale visie, de grote lijn en de relatie met stedenbouw.

Een kwalitatief goed beeldkwaliteitsplan kan naast de architectonische uitwerking ook de gewenste kwaliteit van de openbare ruimte beschrijven. Daarbij kan extra aandacht worden gegeven aan duurzaamheid, klimaatadaptatie, groen en water, parkeren enz. Voor de commissie is zo'n beeldkwaliteitsplan aanvullend op of in plaats van de nota ruimtelijke kwaliteit goed bruikbaar als toetsingskader. Niet alles hoeft besproken te worden met de commissie.
Op ambtelijk niveau worden de bescheiden ingrepen en het regulier onderhoud begeleid, de commissie denkt vooral mee bij de opgaven met een grotere impact op het karakter van de omgeving.

Actuele zaken

Monumenten, bestaand en nieuw

De gemeentelijke lijst met Rijksmonumenten en de delen van de gemeente die binnen een Rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht wordt door het Rijk beheerd en zijn raadpleegbaar via een openbaar register op de website van de RCE. De gemeentelijke monumenten(lijst) en eventuele gemeentelijke stads- of dorpsgezichten vragen over het algemeen meer aandacht. Deze lijsten zijn niet altijd meer actueel, waardoor er soms panden op staan die er niet (meer) op horen of die zelfs al helemaal verdwenen zijn. Andersom zijn er veel gemeenten die wel een monumentenlijst hebben maar waar er geen sprake is van een evenwichtige verdeling van monumenten over het grondgebied en de kernen. Dit komt bijvoorbeeld voor bij gemeenten die zijn samengevoegd tot een nieuwe gemeente, en waarbij er op politiek-bestuurlijk niveau grote verschillen bestonden omtrent de ambities en zorg voor het cultureel erfgoed tussen de oorspronkelijke gemeenten.

Tevens zorgt verstrijken van de tijd ervoor dat panden en elementen uit de jongere geschiedenis ondertussen ook in beeld komen als potentieel erfgoed. In vervolg op de naoorlogse tijd van de Wederopbouw is het Rijk onlangs begonnen met een inventarisatie van de Post 65-periode (1965-1990). Door bijzondere en cultuurhistorisch waardevolle gebouwen, elementen en ensembles uit deze periode een beschermde status te geven, kunnen deze behouden blijven voor toekomst zijn deze formeel beschermd. Wanneer de monumentenstatus niet passend is, kan een goede dubbelbestemming in het bestemmingsplan/omgevingsplan zoals karakteristiek of bijzonder er ook voor zorgen dat de objecten in ieder geval beschermd zijn tegen sloop, tevens mag er bij veranderingen of aanpassingen meer gevraagd worden om de aanwezige waarden te respecteren. Het verdient aanbeveling om te onderzoeken welke objecten uit de Post 65-periode in de gemeente van cultuurhistorische waarde zijn. De commissie en de erfgoedadviseurs van Dorp, Stad en Land denken hiervoor graag mee met de beleidsmedewerkers erfgoed en/of cultuurhistorie van de gemeente. Eventueel kan door ons op verzoek een selectie, een herziening, een uitbreiding of een actualisatie voor de gemeentelijke lijst opgesteld worden. Ook komt er in steeds meer gemeenten aandacht voor immaterieel erfgoed. De commissie onderschrijft het belang van de bijzondere lokale tradities en verhalen, volksdevotie of andere gebiedseigen zaken die bijdragen aan het specifieke herkenbare karakter van de gemeente.

Advisering over erfgoed

Dorp, Stad en Land verzorgt in veel van haar gemeenten naast de advisering over ruimtelijke kwaliteit ook de erfgoedadvisering. Ook in het afgelopen jaar stond er weer een groot aantal erfgoedplannen op de agenda van de respectievelijke commissies. Onze erfgoedadviseurs hanteren het uitgangspunt “behoud door ontwikkeling” bij de planbeoordeling. Hoewel het behoud van de monumentale waarden uiteraard voorop staat, heeft niemand baat bij leegstand. Een goed zorgvuldig herbestemmingsplan kan een monument weer nieuw leven in blazen en daarmee zelfs waarde toevoegen. Daarom staat de commissie in het algemeen niet negatief tegenover een nieuwe functie voor een monument, zeker wanneer die functie ook goed past in de omgeving.

Actuele zaken

Als gevolg van het woningtekort zien we tegenwoordig veel transformaties van bestaande gebouwen naar woondoeleinden voorbijkomen. Wanneer dit een monument betreft, geeft de commissie bijzondere aandacht aan de totstandkoming en mogelijke implicaties van het plan. Vaak worden gesprekken gevoerd met de (restauratie)architect om gezamenlijk te komen tot uitgangspunten die het monument respecteren en een basis bieden voor een verdere uitwerking van de beoogde initiatieven. De transformatie van een gebouw naar een andere functie kan soms ingrijpend zijn. In dat soort gevallen wordt gevraagd om een bouwhistorisch onderzoek met waardenstelling, zodat wijzigingen aan het monument op een adequate manier kunnen worden afgewogen. Het behoud van de monumentale waarden kan soms conflicteren met het nieuwe programma. Dit is in de meeste gevallen maatwerk, een zoektocht waarbij binnen bepaalde grenzen afwegingen gemaakt moeten worden. Bij renovatieplannen of bij de herbestemming van monumenten is het haast nooit mogelijk om en aan alle wensen vast te houden en daarbij alle waarden te respecteren. Dit vergt een zekere flexibiliteit van zowel de aanvragers als de commissieleden.

Bij gebouwen die (nog) geen monumentale status hebben maar wel over een hoge cultuurhistorische waarde beschikken, geeft de nota vaak aan dat de commissie extra zorgvuldig naar initiatieven dient te kijken. Met de aanvrager en de ontwerper/architect kan dan worden gezocht naar een evenwichtige balans tussen de bestaande kwaliteiten en karakteristieken en eventuele nieuwe toevoegingen of aanpassingen.

Op weg naar een integrale advisering Omgevingskwaliteit

De Omgevingswet is wederom uitgesteld. In plaats van 1 juli 2022 of 1 januari 2023 of 1 juli 2023 treedt deze nu op 1 januari 2024 in werking. Wij hebben het afgelopen jaar enorm hard gewerkt om in al onze gemeenten de verordening op de gemeentelijke adviescommissie in de raad te krijgen. Deze commissie, waarin minimaal 2 erfgoedadviseurs deelnemen, wordt door Dorp, Stad en Land gezien als startpunt om te komen tot een volledig geïntegreerde, met meerdere disciplines gezamenlijke advisering over initiatieven en plannen.

Dorp, Stad en Land is uw professionele maar onafhankelijke adviesorganisatie die gaat over de ruimtelijke aspecten van omgevingskwaliteit. We blijven adviezen maken en gevraagd en waar nodig ongevraagd adviezen geven. Naast ons advieswerk willen we ons steeds meer bezig gaan houden met de beleidsmatige vragen die onze gemeenten hebben of krijgen. Het advieswerk doen we voor onze leden en op verzoek voor niet-aangesloten gemeenten en provincies. Onze taak voor het publieke belang vraagt dat we steeds meer initiërend, participerend of zelfs co-creërend ons werk zullen gaan doen. Dat betekent ook dat we ons zullen moeten beraden over een “onafhankelijke” manier van samenwerken met initiatiefnemers en andere betrokkenen.

Doel van de adviseur omgevingskwaliteit onder de Omgevingswet wordt het begeleiden en adviseren van de gemeente bij haar taak voor het bereiken en bewaren van een goede omgevingskwaliteit. Dit kan door vooraf te inspireren en actief mee te denken in het totstandkomingsproces, en meer passief door vooraf na te denken over en mee te werken aan het op te stellen beleid voor initiatieven. Maar ook door achteraf te kijken of ook werkelijk de gewenste kwaliteit is gehaald. Vervolgens kan er weer actief worden geholpen bij een oplossing of bij een aanpassing van het toe te passen beleid.

Dit vraagt om een aandachtverschuiving van het individuele object naar een duidelijk integraal beeld over de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving. Naast architectuur en cultureel erfgoed zal de focus uitgebreid worden met o.a. stedenbouw en landschap. Het betekent een aanpassing voor ons en ons werk. Qua wijze van adviseren (het advies gebaseerd op gemeentelijk ruimtelijk kwaliteitsbeleid) misschien minder groot dan bij de invoering van de welstandsnota. Maar qua werkwijze, houding en vorm van adviseren (het advies meer inspirerend maar ook meer vrijblijvend, in overleg met andere adviseurs, meer rekening houdend met andere belangen, sneller en liefst eerder in het proces) best groot.Onze adviseurs zijn nu gewend om op basis van een wettelijke eis (achteraf) te adviseren. Straks zullen ze meer en meer vooraf moeten gaan inspireren. Er worden dus andere eisen aan hen gesteld. Denk o.a. aan: kunnen luisteren, kunnen communiceren, open staan voor inzichten, snel kunnen schakelen en beslissen, de impact van een beslissing onderkennen, een brede blik hebben over meerdere disciplines, belangen kunnen scheiden en op waarden inschatten, etc. Om ze hierin te ondersteunen, hebben we het afgelopen jaar al onze adviseurs een trainingsdag communicatieve vaardigheden aangeboden en sessies georganiseerd over de veranderende adviesrol.

Op weg naar een integrale advisering Omgevingskwaliteit

De verenigingsrelatie die we met onze gemeenten, vaak al decennialang, hebben zorgt voor een stabiele samenwerking en binding. We kennen onze contactambtenaren en hebben met hen soms al een jarenlange werkrelatie. Wel zien we dat ambtenaren vaak wisselen zodat we steeds aandacht moeten blijven geven aan het maken van goede afspraken en de werkrelatie.

In het kader van die verenigingsrelatie heeft Dorp, Stad en Land het afgelopen jaar alle gemeenten hulp aangeboden bij hun implementatie van de Omgevingswet. Op basis van de handreiking van de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit en de VNG over advisering omgevingskwaliteit en de Modelverordening van de VNG hebben we voor de meeste gemeenten een conceptverordening voor de gemeentelijke adviescommissie opgesteld en deze vaak aangevuld met een reglement van orde op de commissie en soms zelfs met een conceptraadsvoorstel. Hiervoor hebben we tientallen gesprekken geïnitieerd met afdelingshoofden/ ambtenaren RO/ Kwartiermakers/ Projectleiders/ Wethouders en Raadsleden die daarover gaan en beslissen.

Vooralsnog blijkt wel dat de meeste gemeenten een geruisloze overgang voorstaan bij het ingaan van de Omgevingswet. Het is daarom onze verwachting dat de huidige werkwijze voor een deel de standaard zal blijven. Wel zal het type aanvraag en de hoeveelheid aanvragen de komende tijd veranderen. Ook zullen gemeenten uiteindelijk op een meer geïntegreerde manier willen gaan werken, mede geïnitieerd door het instellen van de zogenoemde Omgevingstafels waaraan onze adviseurs op verzoek kunnen deelnemen. Wij zien de Omgevingswet met vertrouwen tegemoet en blijven werken aan het bereiken van een goede omgevingskwaliteit in Dorp, Stad en Land.

Handleiding beoordelingsgericht adviseren

Vanaf invoering van de Omgevingswet zullen wij moeten gaan werken via de zogenaamde "Samenwerkingsruimte", de plek waar de Adviesbank van Dorp, Stad en Land gekoppeld wordt aan het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Hier kunnen gemeenten hun aanvragen uitzetten bij hun ketenpartners om advies. Deze nieuwe werkwijze en ook onze eigen volledig opnieuw gebouwde Adviesbank vragen om goede afspraken. Hiervoor zijn we vorig jaar al begonnen om het hele adviesproces van de binnenkomst van een adviesvraag via behandeling in de commissie, het opstellen van een adviesbrief tot de uiteindelijke facturering in kaart te brengen. Dit proces is duidelijk uitgeschreven.

De Omgevingswet vraagt straks van de adviseur een andere, meer integrale houding van adviseren. Daarnaast werd binnen Dorp, Stad en Land al langer de behoefte gevoeld aan meer eenheid in de advisering, denk aan de inventarisatie, behandeling en de beantwoording van een aanvraag.

Dit alles heeft dit jaar geresulteerd in een Handleiding beoordelingsgericht adviseren bij Dorp, Stad en Land. In deze handleiding worden enkel de adviesvragen behandeld waarbij de commissie een beoordelingsgerichte adviesrol heeft. Hierbij staat de PAST-vraag centraal: past de vergunningaanvraag binnen de beoordelingskaders? Het advies is gericht aan het college en/of bevoegd gezag.

Iedere adviseur van Dorp, Stad en Land kan deze handleiding voortaan raadplegen om terug te vinden hoe om te gaan met een bepaalde adviesvraag die betrekking heeft op (goede) omgevingskwaliteit. Welke stappen neem je als adviseur van Dorp, Stad en Land om tot een goed advies te komen en uit welke elementen bestaat een goed(e) advies(brief). Hiervoor doorloopt iedere adviseur van Dorp, Stad en Land de volgende drie stappen:

Stap 1. Inventarisatie adviesvraag: (fase van) het plan, het juridisch kader en de benodigdeadviseurs/disciplines.
Stap 2. Behandeling adviesvraag: de adviseur(s) beoordeelt/beoordelen het plan aan de hand van het vigerend beleid.
Stap 3. Beantwoording adviesvraag: resultaat in de vorm van een advies / adviesbrief.

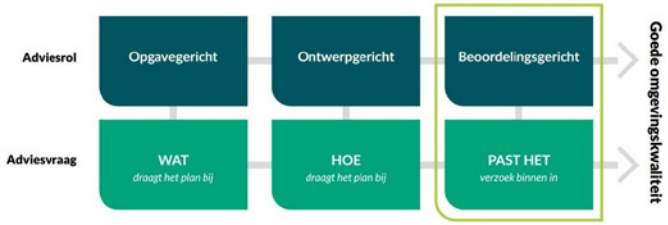
Handleiding beoordelingsgericht adviseren

Om nu te borgen dat dit laatste op een uniforme manier gebeurt, is er voor de adviesbrief een format ontwikkeld dat uit een aantal vaste elementen bestaat (denk aan: algemeen deel, conclusie, motivering, opmerkingen/suggesties/ aanbevelingen/aandachtspunten, voortgang, ondertekening). Omwille van uniformiteit en eigenaarschap werkt iedere adviseur van Dorp, Stad en Land zelf in de Adviesbank en stelt iedere adviseur zelf de adviesbrief op. Vanuit de Adviesbank wordt het opgestelde advies via de Samenwerkingsruimte beschikbaar gesteld aan de gemeente.

Op deze manier wil Dorp, Stad en Land zorgen voor een snelle, deskundige en professionele advisering waarmee de gemeente binnen een redelijke termijn (beslistermijn van acht weken, met eenmalig zes weken verlenging) een besluit kan nemen op de vergunningaanvraag.

Al onze adviseurs hebben aan het eind van het jaar meegedaan aan een van drie sessies waarin ze uitleg kregen over de inhoud van de handleiding en het werken met de stappen en het adviesformat. Deze werkwijze zal in de loop van 2023 uniform binnen onze organisatie uitgerold kunnen gaan worden. Voorlopig oefenen enkele van onze adviseurs met de handleiding en de standaard adviesbrief zodat deze indien nodig nog kunnen worden aangevuld of aangepast.

afbeeldingen Handleiding 1, 2, 3

Sessies oefenen met beoordelingsgericht adviseren

Een van de speerpunten uit ons beleidsplan 2019-2024 betreft het bouwen aan kennisontwikkeling en kennisdeling. Het opzetten van een "Dorp, Stad en Land Academie" o.l.v. Samantha Visser is daar een uitvloeisel van. Hiermee willen we niet alleen kennisuitwisseling tussen onze adviseurs en onze leden onderling faciliteren, maar door onze omvangrijke kennis van het advieswerk voor 60 gemeenten te bundelen ook de kracht van de vereniging benutten om de advisering aan te scherpen aan de behoeften van onze leden.

De bijeenkomsten waar de nieuwe Handleiding beoordelingsgericht adviseren (zie hiervoor) werd toegelicht vroegen om een meer interactief vervolg hierop. Vanuit de academiegedachte werden in november en december door Sander van Venetie en Bas Schout daarom voor al onze adviseurs drie werksessies georganiseerd.

Tijdens deze sessies onderzochten de adviseurs van Dorp, Stad en Land met elkaar de manier waarop een Adviescommissie Omgevingskwaliteit, zoals de commissie onder de Omgevingswet gaat heten, tot een beoordelingsgericht advies kan komen. Dit op basis van de volgende vragen:

- Op welke manier verhoudt de commissie zich tot de gemeente en tot de initiatiefnemer?
- Op welke manier verhouden de verschillende leden in de commissie zich tot elkaar?
- Op welke manier kom je binnen de commissie tot een inhoudelijk afgewogen advies en hoe stel je dat advies op?

Na een korte introductie over de context van de sessie gingen wij aan de slag met drie opdrachten en doorliepen we het proces van binnenkomst van de vraag tot het geschreven advies. Dit deden we in drie fictieve commissies, bestaande uit vijf adviseurs waaronder een secretaris en een voorzitter. Zo beoefende iedereen minimaal eenmaal de rol van de secretaris en/of voorzitter. Uiteindelijk werd er op de gemaakte adviezen gereflecteerd en werden ervaringen uitgewisseld.

Enkele onderwerpen die daarbij o.a. besproken werden:

- onafhankelijkheid van de adviescommissie
- integraal adviseren
- interpretatieruimte van de kaders
- verhouding tot de gemeentelijk stedenbouwkundige
- rol van voorzitter en secretaris
- beoordelen vs. meedenken
- het formuleren van de conclusie en het opstellen van het geschreven advies

Sessies oefenen met beoordelingsgericht adviseren

De kracht van de sessies zat in het helder formuleren van doel en onderzoeksvraag. Voor een realistisch karakter werden bestaande plannen op concrete locaties gebruikt. De plenaire reflecties na iedere opdracht bleken zeer doelmatig om een collectief bewustzijn te creëren over de toekomstige uitdagingen die horen bij de verbreding van de adviestaak van de adviescommissie. Maar ook over de positie van Dorp, Stad en Land, wat wij doen en wat daarbij komt kijken.

Geconcludeerd kan worden dat wat de kennisuitwisseling betreft de sessies geslaagd zijn. De kracht zit in het herhalen van dergelijke sessies met alle adviseurs, ongeacht hun discipline, werkgebied of hun ervaring bij Dorp, Stad en Land. Dit werd door de meeste adviseurs beaamd en dit soort bijeenkomsten zullen we voortaan op frequente basis blijven organiseren.

Sessies oefenen met beoordelingsgericht adviseren

Enkele beelden van de sessies (sessies 1 2 3)

5e geschenkwoning watersnoodmuseum

Dorp, Stad en land voelt zich, sinds wij de opdracht voor het inventariseren van de geschenkwoningen hebben uitgevoerd, zeer betrokken bij deze permanente “nood”-woningen. Nadat we dan ook contact kregen met Siemco Louwerse, directeur van het Watersnoodmuseum, hebben we besloten hun initiatief voor de bouw van vijf geschenkwoningen op verschillende manieren te ondersteunen. Plan is om naast het museum vijf geschenkwoningen op te bouwen en deze verschillende functies te geven zoals bijv. B&B, tijdelijke kunstenaarswoning en voor educatie.

De vijfde woning zal een volledig nieuw ontwerp krijgen. Een geschenkwoning van nu. Wat als de Watersnoodramp vandaag de dag zou plaatsvinden? Welke noodwoningen zouden na de terugkeer eenvoudig opgebouwd kunnen worden, zodat de getroffen bewoners met de wederopbouw kunnen starten?
Door klimaatverandering neemt de kans op extreme weersomstandigheden en daarmee op natuurrampen toe. Afhankelijk van de ernst van een ramp kunnen grote groepen mensen in één klap hun leefomgeving en woningen kwijt raken. Als het gevaar geweken is en de grootste ravage is opgeruimd, kunnen de inwoners terugkeren naar hun huis. Een overbrugging in een tijdelijke of meer permanente “noodwoning” zorgt ervoor dat het dagelijkse leven weer kan worden opgepakt.

Hoe komen deze geschenkwoningen van de toekomst eruit te zien, wat is het programma, hoe kunnen ze aangepast worden aan klimaat en cultuur, waar zijn ze van gemaakt, hoe worden ze gebouwd en getransporteerd, wat worden de kosten enz. enz. Maar ook wordt de woning voorgefabriceerd, is het een bouwpakket of wordt de woning lokaal gebouwd met wat voorhanden is. Dit vraagt een uitgebreide studie en een grote inventiviteit.

Plan is om hiervoor komend jaar, samen met de TU Delft, faculteit Bouwkunde, een programma op te zetten waarmee studenten aan de slag kunnen. In een periode van ruim tien weken gaan zij de geschenkwoning van nu ontwerpen. Voorlopige werktitel: “Restart-House”.
De woning moet jaarrond comfort bieden aan een gezin van vier en duurzaam en eenvoudig te bouwen zijn. De ontwerpresultaten o.a. in de vorm van maquettes en tekeningen zullen in het watersnoodmuseum in het Zeeuwse Ouwerkerk tentoongesteld worden. Uiteindelijk is het de bedoeling een van de ontwerpen te kiezen en deze verder uit te werken zodat die werkelijk gerealiseerd en gebouwd kan gaan worden als laatste in de rij geschenkwoningen uit 1953 naast het museum.

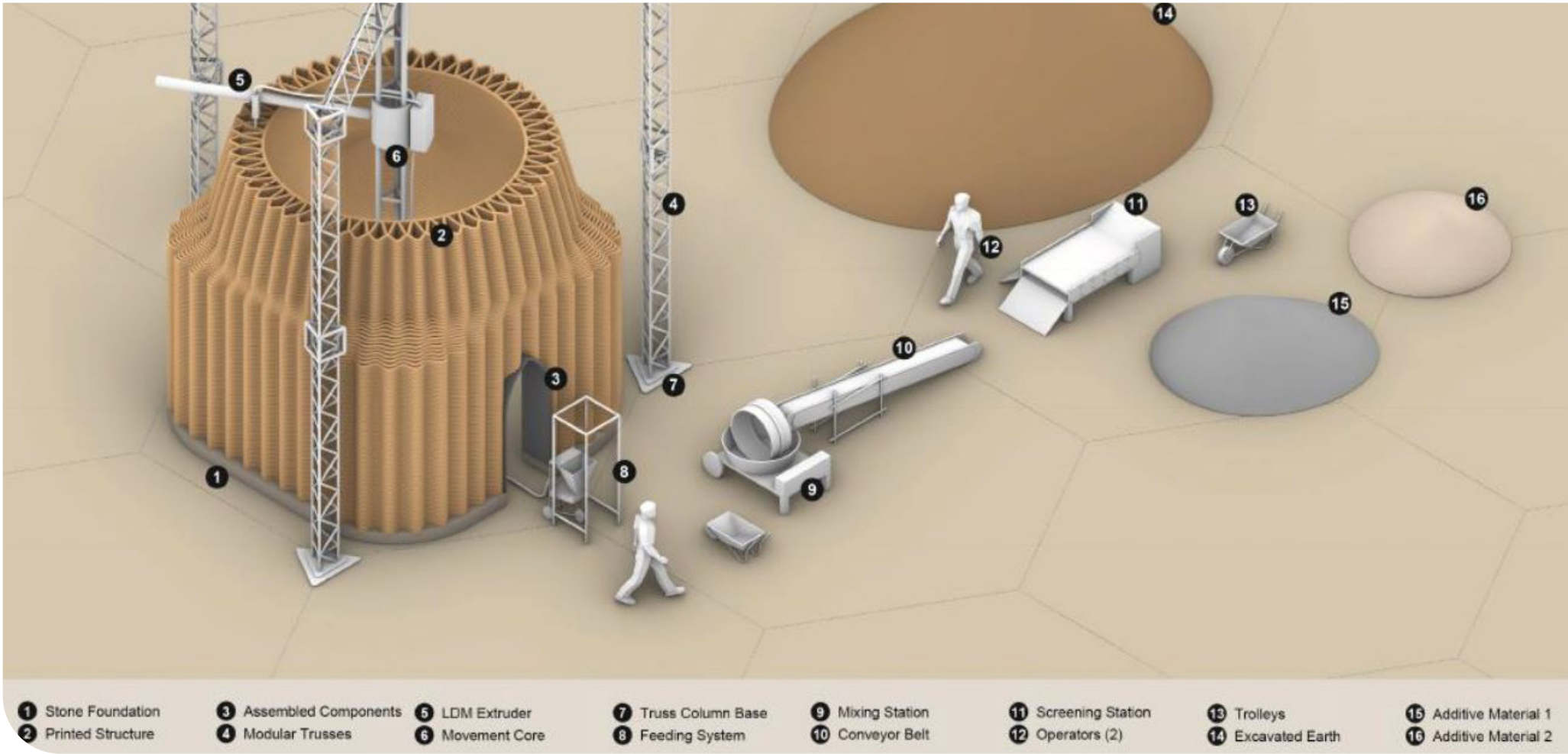
Vanuit Dorp, Stad en Land wordt dit project begeleid door onze adviseur Matthijs Klooster die ook als studiebegeleider aan de TU verbonden is.

“Met deze woning willen we laten zien waar een moderne noodwoning aan moet voldoen en meteen de uitdagingen rondom water, klimaat en zeespiegelstijging meenemen.”

Restart-House

5e geschenkwoning watersnoodmuseum

voorbeeld nieuwe geschenkwoning arch. Bata Fawzi

5e geschenkwoning watersnoodmuseum

voorbeeld nieuwe geschenkwoning

Film: Duurzaam, Mooi Nederland

Dorp, Stad en Land zet zich sinds 1929 met liefde en betrokkenheid in voor de kwaliteit van de leefomgeving in grote en kleine gemeenten. Er wachten Nederland de komende tijd grote uitdagingen op onder andere het gebied van duurzaamheid, energie, klimaat en biodiversiteit. Er komen gelukkig steeds meer antwoorden op belangrijke vraagstukken rondom deze thema's. Wij zijn ervan overtuigd dat een aantrekkelijke leefomgeving voor iedereen erg belangrijk is vanuit zowel sociaal, cultureel, economisch als ecologisch oogpunt.
Samen met de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit en onze zusterorganisaties hebben we dit jaar meegewerkt aan de film 'Duurzaam, Mooi Nederland'. Een korte film met inspirerende tips en een viertal toonaangevende voorbeelden waarin schoonheid en duurzaamheid hand in hand gaan.

Veel voorkomende thema's als woningbouw, leefbaarheid, duurzaam bouwen en de impact van de energietransitie op het landschap komen aan bod. Het doel van de film is te dienen als inspiratiebron voor (nieuwe) raadsleden om de lijnen naar de toekomst uit te zetten. Ook krijgen betrokkenen en gemeenten mogelijk inspiratie om zelf aan de slag te gaan en te bouwen aan een duurzaam en mooi Nederland.

Uiteraard is de film te kort om alles te kunnen zeggen over een duurzaam, mooi Nederland.

We praten graag verder, dus neem bij vragen vooral contact met ons op.

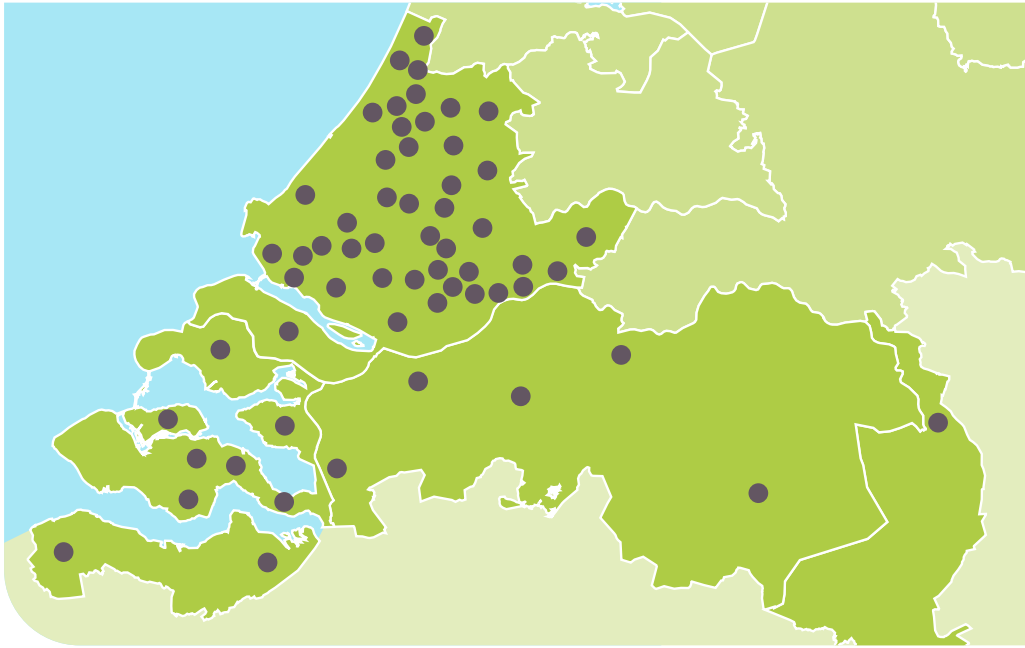
Korthtielens Spaarndammerhart foto: D. deSmet

Verklaring van Lidmaatschap

In 2022 waren de volgende gemeenten uit vijf provincies lid van de vereniging Dorp, Stad en Land.

Alblasserdam, Albrandswaard, Alphen aan den Rijn, Barendrecht, Bergen (L), Bergen op Zoom, Bodegraven-Reeuwijk, Borsele, Breda, Brielle, Capelle aan den IJssel, Etten-Leur, Goeree-Overflakkee, Goes, Gorinchem, Gouda, Hardinxveld-Giessendam, Hellevoetsluis, Hendrik-Ido-Ambacht, Hillegom, Hoeksche Waard, Hulst, Kaag en Braassem, Kapelle, Katwijk, Krimpen aan den IJssel, Krimpenerwaard, Lansingerland, Leiden, Leiderdorp, Leidschendam-Voorburg, Lisse, Maassluis, Midden-Delfland, Molenlanden, Nieuwkoop, Nissewaard, Noord-Beveland, Noordwijk, Nuenen, Oegstgeest, Oosterhout, Papendrecht, Pijnacker-Nootdorp, Reimerswaal, Ridderkerk, Schiedam, Schouwen-Duiveland, Sliedrecht, Sluis, Teylingen, Tholen, Tilburg, Vlaardingen, Vijfheerenlanden, Waddinxveen, Westland, Westvoorne, Zoeterwoude, Zuidplas, Zwijndrecht.

Daarnaast adviseerde Dorp, Stad en Land in 2022 op verzoek voor de gemeenten Heusden, Moerdijk, Terneuzen en Veere.

Federatie Ruimtelijke Kwaliteit

Uw gemeente wordt, net als alle andere aangesloten leden, door Dorp, Stad en Land vertegenwoordigd in de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit (FRK). De FRK is in 1931 opgericht als vereniging van provinciaal werkende adviesorganisaties voor ruimtelijke kwaliteit. Naast alle provinciale organisaties is er nog een aantal gemeenten lid die niet vertegenwoordigd worden.
De Federatie zet zich op nationaal niveau in voor de bevordering van landschaps-, dorps- en stedenschoon in Nederland. De Federatie streeft dit doel na door:
- bewustwording te creëren over het belang van ruimtelijke kwaliteit;
- bij te dragen aan een adequate wet- en regelgeving;
- het stimuleren van kennis en kunde over omgevingskwaliteit;
- het bevorderen van een uitstekende en oplossingsgerichte advisering.

De Federatie Ruimtelijke Kwaliteit heeft een second opinions-protocol opgesteld. Op basis van dit protocol kunnen commissies van Dorp, Stad en Land onafhankelijke tweede adviezen verstrekken. Dit doen zij alleen voor aanvragers uit niet bij de Vereniging aangesloten gemeenten. Het verzoek voor en de uitslag van een second opinion worden altijd gemeld bij de Federatie, die hiervan een administratie bijhoudt.

Daarnaast werkt Dorp, Stad en Land met haar zes andere regionale zusterorganisaties samen in een alliantie onder de naam Team Ruimtelijke Kwaliteit Nederland (TRKN). In deze alliantie worden kennis en kunde gedeeld en wordt samenwerking bevorderd door middel van uitwisseling en bijeenkomsten zoals de jaarlijkse TRKN-teamdag.

TRKN Teamdag september 2022

Bestuur en Raad van Toezicht

Het Bestuur van de Vereniging en de Raad van Toezicht van de Stichting Dorp, Stad en Land bestaan uit dezelfde personen. Zowel de Vereniging als de Stichting zijn statutair gevestigd te Rotterdam.

Het Bestuur van de Vereniging en de Raad van Toezicht van de Stichting Dorp, Stad en Land geven in hun statuten aan de intenties van de Governance Code Cultuur te respecteren. Ze hebben profielschetsen vastgesteld voor hun omvang en samenstelling, daarbij rekening houdend met de aard van de Vereniging en de Stichting, hun activiteiten en de gewenste deskundigheid en achtergrond van de leden. Deze profielschets is opvraagbaar bij Dorp, Stad en Land.

In tegenstelling tot vorig jaar, toen de beperkingen in verband met de Coronapandemie nog golden, konden de vergaderingen van het Bestuur en de Raad van Toezicht, op die van februari na, dit jaar weer fysiek plaatsvinden. Dat dat toch wel weer wennen was blijkt uit het feit dat de meeste daarvan een hybride vorm kenden. Enkele leden waren op kantoor in Rotterdam aanwezig, de overige sloten digitaal aan via Teams. In totaal kwamen de bestuursleden in 2022 vijf maal in vergadering bijeen, waarvan eenmaal tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) van 16 juni 2022. Deze werd dit jaar, na twee jaar van loze beloften, nu echt in Vlaardingen gehouden.

Tijdens de vergadering van 14 februari was bestuurslid dhr. Robbert-Jan van Duijn voor de eerste keer aanwezig. In dezelfde vergadering gaf dhr. Kees Rouw aan dat hij om privéredenen iets rustiger aan wilde gaan doen en terug zou treden als bestuurslid. Dhr. Rouw is sinds 2014 gewaardeerd lid geweest en zou eigenlijk pas in 2023 aan zijn termijn zijn. Een vervanger voor dhr. Rouw werd gelukkig gevonden in dhr. Maarten Raaijmakers. Maarten kent de organisatie goed, hij is dit jaar met pensioen gegaan na zo'n kleine 20 jaar voor Dorp, Stad en Land te hebben gewerkt. Tijdens de ALV in juni zijn de leden van de Vereniging officieel akkoord gegaan met zijn benoeming als bestuurslid.
In de vergadering van september gaf de directeur, dhr. Ton Jansen, aan dat hij zijn functie wilde neerleggen maar nog wel als adviseur aan Dorp, Stad en Land verbonden wilde blijven. Het bestuur was weliswaar verbaasd maar reageerde positief en vroeg aan Ton of hij nog minimaal een half jaar zou kunnen aanblijven zodat er naar een goede vervanger voor hem gezocht kon worden. Ton heeft dit toegezegd en zou in ieder geval tot en met het eerste kwartaal 2023 zijn taken als directeur blijven uitvoeren.

In het verslagjaar 2022 bestond het Bestuur van de Vereniging Dorp, Stad en Land en de Raad van Toezicht van de Stichting Dorp, Stad en Land uit:

Bestuurslid	Benoemd tot	
Dhr. Henri Lenferink, voorzitter D.B.	2025	3e termijn
Dhr. Emiel de Joode, secretaris D.B.	2024	2e termijn
Dhr. Erik de Rijk, penningmeester D.B.	2025	2e termijn
Mevr. Annemiek Jetten	2025	2e termijn
Dhr. Kees Rouw , tot juni 2023	2023	2e termijn
Mevr. Eveline Smits	2025	1e termijn
Dhr. Robbert-Jan van Duijn	2025	1e termijn
Mevr. Milène Junius	2025	1e termijn
Dhr. Maarten Raaijmakers, vanaf juni 2023	2026	1e termijn

Algemene Ledenvergadering 2022

De Algemene Ledenvergadering van 16 juni 2022 vond dit jaar eindelijk plaats in onze gemeente Vlaardingen, op de bijzondere locatie van het Museum Vlaardingen. De gebouwen van het museum vormen een bijzonder historisch geheel: door middel van nieuwbouw zijn een achttiende-eeuws redershuis, een voormalig kantoorpand en pakhuis van de voormalige haringhandel Warmelo & Van der Drift met elkaar verbonden. Hiermee komen diverse belangrijke elementen van de geschiedenis van Vlaardingen tot uiting in het gebouw en komen heden, verleden en toekomst bij elkaar. Het gebouw inspireert en is een levend voorbeeld dat erfgoed met respect voor het verleden kan worden hergebruikt. Alsof duidelijk was dat we al drie jaar wilden komen werden onze leden en deelnemers gastvrij welkom geheten in dit prachtige museum.
In dit bijzondere gebouw werd in aanwezigheid van een groot aantal vertegenwoordigers van bij Dorp, Stad en Land aangesloten gemeenten vergaderd. De directeur van de vereniging, dhr. Ton Jansen, heette de aanwezigen hartelijk welkom op deze allereerste hybride Algemene Ledenvergadering (ALV) van Dorp, Stad en Land. Ook digitaal konden leden via Zoom namelijk aanwezig zijn in de vergadering.

Het verslag van de ALV is te lezen in de (concept)notulen.

Activiteiten:

De activiteiten hebben de afgelopen jaren op een iets lager pitje gestaan vanwege Covid, maar noemenswaardig is het initiatief waaraan Sander van Venetie vanuit Dorp, Stad en Land heeft meegewerkt naar een idee van de Provincie Zuid-Holland: hoe zal de “ruimte door Corona” eruit gaan zien? Hij heeft aan de hand van de Lammermarkt in Leiden, die hij gebruikt als metafoor van ontmoeting, uitwisseling en recreatie, een bemoedigend stuk geschreven over samenkomen op een plek waar het verleden een duurzame basis vormt voor de toekomst en die inspiratie en kansen biedt voor een intensief, aantrekkelijk en duurzaam vormgegeven omgeving.

Lammermarkt Leiden foto DSL Sander van Venetie

Algemene Ledenvergadering 2022

Initiatieven:

Een van de initiatieven waar wij ons specifiek op hebben gericht is duurzaamheid. Intern hebben wij nagedacht over de technische ontwikkeling van bijvoorbeeld warmtepompen en wat de plaatsing daarvan voor gevolgen heeft voor de kwaliteit van de omgeving. Hiervoor hebben wij uitgangspunten opgesteld. Ook hebben wij adviezen en voorstellen gedaan voor kleine windmolens bij, meestal agrarische, complexen die met zon en wind samen een manier hebben om zelfvoorzienend te kunnen zijn. Tevens hebben we voor enkele gemeenten specifiek beleid opgesteld voor het plaatsen van zonnepanelen op monumenten en in het Beschermd Dorps- en Stadsgezicht. We merken dat juist bij deze groep eigenaren de vraag naar duurzame maatregelen groot en complex is.

Het onderzoek in opdracht van de Provincies Zeeland en Zuid-Holland voor het inventariseren van alle geschenkwoningen van na de Watersnoodramp in 1953 heeft een vervolg gekregen.

Erfgoedvereniging Heemschut heeft aan de hand van onze onderzoeksmethodiek en onze hulp ook de Brabantse geschenkwoningen inmiddels geïnventariseerd. Resteert nog het bedenken van een manier waarop we deze informatie op een laagdrempelige vorm kunnen delen met andere geïnteresseerden, wellicht in de vorm van een boek of via een website.

zonnepanelen beschermd gezicht

Algemene Ledenvergadering 2022

Een ander initiatief waar vorig jaar een rapport van is opgeleverd in opdracht van de Provincie Zuid-Holland is het opstellen van 11 molenbiotopen. Bij een aantal molens, voornamelijk gelegen in bebouwde gebieden, hebben we de bestaande molenbiotoop geactualiseerd en zeer duidelijk in beeld gebracht. Daarbij is ook de invloed van de molen op de omgeving meegenomen.
De Provincie Zuid-Holland zal met dit rapport beter kunnen afwegen wat wel en niet mogelijk is in de buurt van deze molens.

Ontwikkelingen

In opdracht van en in samenwerking met de gemeente Schiedam hebben we spelregels opgesteld hoe om te gaan met reclame en luifels in de binnenstad. De gemeente had al ingezet op een kwaliteitsverbetering voor de panden in de binnenstad. Nu wil ze ondernemers stimuleren, mede door participatie in het traject, om verbeteringen in het totaalbeeld en de uitstraling van de gevels voor elkaar te krijgen.

Ontwikkeling is er natuurlijk ook op het gebied van de Omgevingswet. Vanuit Dorp, Stad en Land ondersteunen wij onze gemeenten met:
Verordening: met de inwerkingtreding van de Omgevingswet komen de huidige regels en reglementen uit de bouwverordening (hoofdstuk 9) te vervallen. In plaats daarvan is een verordening nodig voor de taken en bevoegdheden van de gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit.
Commissie-opzet en benoemingsvoorstellen.
Werkwijze en reglementen van orde.
Indien hier vragen over zijn, kunt u altijd contact met ons opnemen.

afbeelding molenbiotoop rapport Laakmolen Den Haag

Website

Tijdens de ALV van 2022 is de nieuwe website van Dorp, Stad en Land live gegaan. Aan deze website is met veel aandacht en inzet gewerkt door medewerkers van Dorp, Stad en Land, Lilian Jongkind (Roffa Communicatie) en Edwin van de Langkruis (OrCreate).

Neem hier een kijkje op onze vernieuwde website.

DE ROLLEN VAN DORP, STAD EN LAND

OMGEVINGSKWALITEIT, CULTUREEL ERFGOED EN TRANSITIE

CULTUREEL ERFGOED

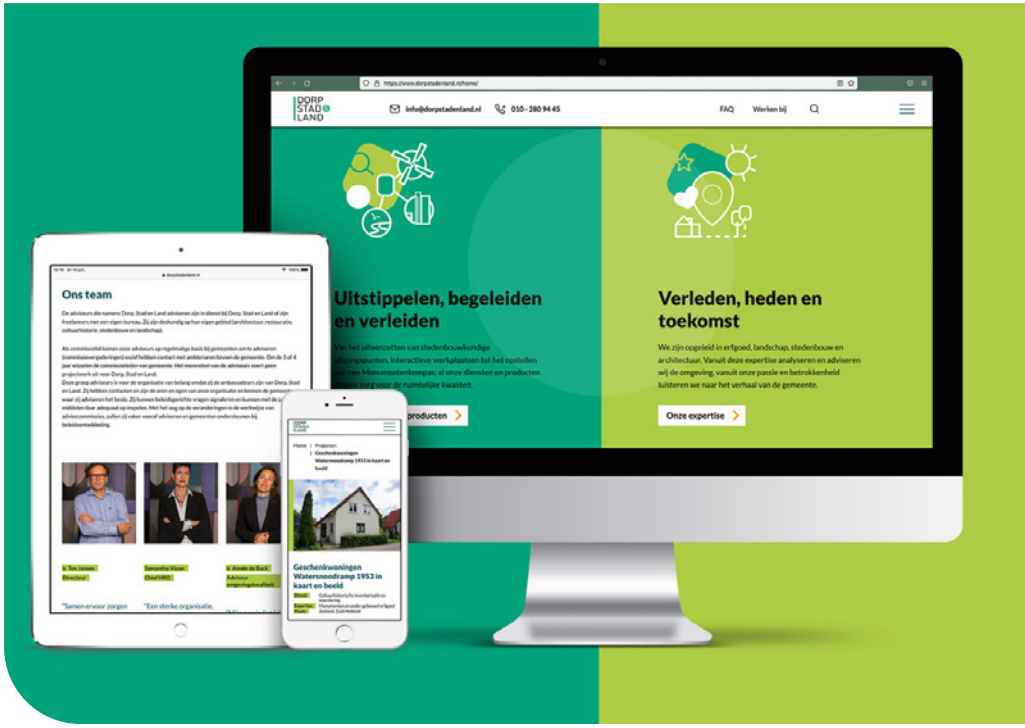
LANDSCHAP

STEDENBOUW

ARCHITECTUUR

afbeeldingen website

MOOIspel

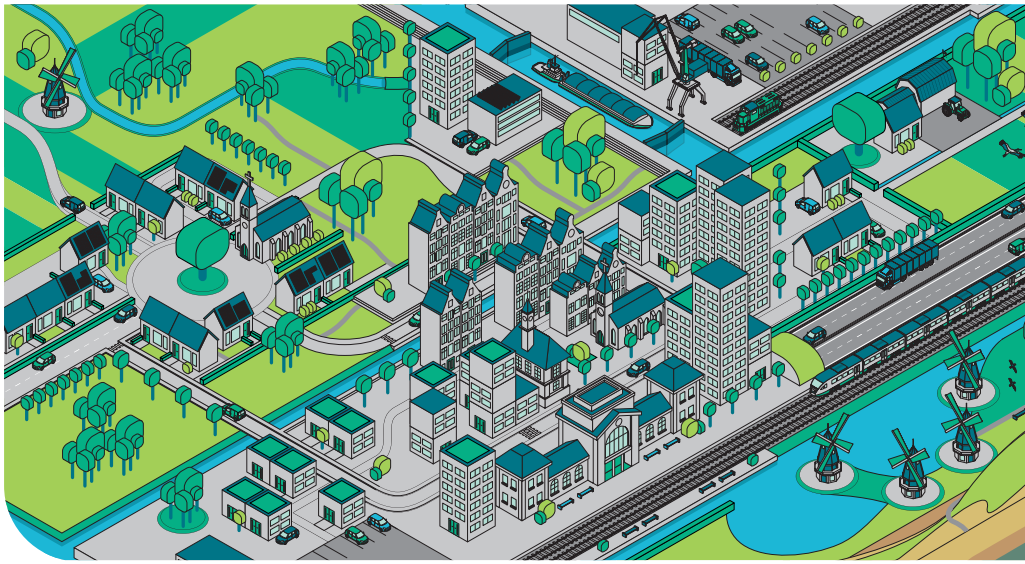
Na afloop van onze Algemene Ledenvergadering op 16 juni 2022 werd er door de aanwezigen een frisse neus gehaald. Enkele stadsgidsen verzorgden daarvoor een korte wandeling door het centrum van Vlaardingen. Hierbij gaven ze toelichting op zaken uit het verleden en de gevolgen daarvan voor het beeld van de Vlaardingse binnenstad.

Bij terugkomst in het museum werd vervolgens een interessante en onderhoudende bijeenkomst georganiseerd. Dit jaar in de vorm van een werkplaats zodat alle deelnemers zelf actief moesten deelnemen. In een spelvorm hebben we gewerkt aan het versterken van de omgevingskwaliteit van Mooidorp, Mooistad en Mooiland.

Mooidorp, Mooistad en Mooiland

Deze drie fictieve locaties worden geconfronteerd met een of meerdere initiatieven of transformaties die invloed hebben op de omgevingskwaliteit. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het toevoegen van woningen in de dorpskern of de omvorming in functie van een agrarisch erf. Daarbij spelen transformatieopgaven als klimaatadaptatie en de energietransitie ook een rol. Hoe ga je voor een goede omgevingskwaliteit in het dorp, de stad en het land was de onderliggende vraag.

Gemeenten zullen na invoering van de Omgevingswet moeten gaan nadenken hoe ze hiervoor nieuw beleid kunnen maken. Daarom is het goed om nu alvast na te denken over wat belangrijk is of wordt gevonden om tot goede omgevingskwaliteit te kunnen komen. Het eerste doel van het spel is dan ook om vanuit verschillende rollen en disciplines met elkaar in gesprek te gaan over omgevingskwaliteit.

De deelnemers krijgen daarbij steeds een andere rol toebedeeld zoals bestuurder, ontwikkelaar, belanghebbende, initiatiefnemer enz. Dit om vanuit verschillende perspectieven na te denken over het borgen van omgevingskwaliteit. En om de deelnemers op deze manier uit te dagen om te formuleren wat omgevingskwaliteit voor hen betekent.

MOOIspel

Dorp, Stad en Land gebruikt hiervoor als startpunt de “Gouden Regels” zoals we die eerder toegepast hebben bij het opstellen van een nota omgevingskwaliteit voor de gemeente Zuidplas. Deze blijken, in ieder geval om de discussie te voeren, goed te werken.

Het tweede doel van het spel is dan ook om deze regels te testen, concreter te maken en eventueel aan te passen of aan vullen.

Omgevingskwaliteit

Allereerst gaan we in op de vraag wat we verstaan onder het begrip omgevingskwaliteit. Omgevingskwaliteit wordt wel gezien als de opvolger van ruimtelijke kwaliteit (gebruikswaarde + belevingswaarde + toekomstwaarde). In de toelichting op de Omgevingswet wordt omgevingskwaliteit omschreven als “aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap”. Al in het magazine Toon (2017) heeft Dorp, Stad en Land het begrip Omgevingskwaliteit beschreven aan de hand van 12 inzichten. Tijdens deze sessie kiest iedereen een van de inzichten en geeft aan waarom juist die afbeelding en of dat steekwoord voor hem of haar over Omgevingskwaliteit gaat.

Hier viel op dat nieuwe kwaliteit (toekomstgericht) met respect voor historie hoog scoorde en dat schaalverschillen bijdragen aan kwaliteit. Maar ook dat een grote kerk met kleinere bebouwing eromheen meer waardering krijgt dan een kantoor op de plek van die kerk, de architectuur en de functie bepalen blijkbaar of iets passend wordt gevonden in de omgeving. Kwaliteit ontstaat waar verschillende belangen bij elkaar komen en heel de omgeving meedoet.

MOOIspel

#PERSPECTIEF
omgeving gezien vanuit verschillende gebruikers en invalshoeken

1

#TRANSITIE
voortborduren op bestaande structuren

2

#VAKMANSCHAP
objectieve expertise voor een goede omgevingskwaliteit

3

#BELEVING
zintuigelijke waarneming van een plek en het gevoel daarbij

4

#INPASSING
zowel het ontwerp als de acceptatie van nieuwe invullingen

5

#VERHAAL
inzicht in de tijdsgeest als inspiratiebron voor de toekomst

6

MOOIspel

#INTEGRAAL
zorgvuldige afweging van belangen voor een goede balans

7

#GESPREK
geeft kennis, stimuleert, brengt belangen bij elkaar en leidt tot alternatieven

8

#BURGERSCHAP
met passie en trots vormgegeven door mensen zelf

9

#TIJD
de invloed van verleden, heden, toekomst en tijdelijkheid op de omgeving

10

#VERBINDING
slim verbinden van opgaven, budgetten, regelgeving én samenbrengen van mensen

11

#EIGENHEID
de onderscheidende identiteit van de plek mede door verbinding met gebruiker

12

MOOIspel

Gouden Regels

Nu kunnen we de ambitie gaan bepalen ten aanzien van het borgen van een goede omgevingskwaliteit in de omgevingsvisie met behulp van Gouden Regels. De omgevingsvisie benoemt de kernkwaliteiten van de gemeente en beschrijft de maatschappelijke doelen voor de toekomst.

Er zijn acht gouden regels en iedereen mag aangeven in welke mate ze een gouden regel belangrijk vinden voor het organiseren van een goede omgevingskwaliteit. Niet alle regels blijken even belangrijk te zijn. Uiteindelijk kiest iedere groep de drie door hen voor de omgevingsvisie belangrijkst gevonden gouden regels. Wat is nodig om deze regels in de praktijk te brengen en kunnen we de regels nog concreter maken?

De ‘voorlopige’ 8 Gouden Regels voor Omgevingskwaliteit

1. Kwaliteit is een gedeelde verantwoordelijkheid

We zien goede omgevingskwaliteit als een gedeelde verantwoordelijkheid van inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheid. Van initiatiefnemers vragen we goed opdrachtgeverschap en de inzet van ontwerpkracht. Van omwonenden vragen we betrokkenheid en inbreng van gebiedskennis. Als gemeente zetten we ons in voor samenhangend beleid, snelle processen en transparante besluitvorming. Dat doen we proportioneel: we stellen hogere eisen naarmate de ruimtelijke impact en openbare betekenis van de ingreep groter is.

2. De mensen in de omgeving hebben een rol

Omgevingskwaliteit heeft niet alleen een fysieke betekenis maar ook een sociale: het krijgt gestalte in dialoog met de mensen die de omgeving gebruiken. Door hun verhalen en kijk op een plek krijgt deze waarde en betekenis. Ons uitgangspunt is dat eigenaren, initiatiefnemers en ontwerpers in ieder geval de directe omwonenden betrekken bij ontwikkelingen en planvorming. De intensiteit van deze betrokkenheid hangt samen met de schaal, de uitstraling en ruimtelijke impact van de opgave.

3. Er is samenhang tussen herkomst-, toekomst-, gebruiks- en belevings- waarde

De leefomgeving wordt op verschillende manieren gewaardeerd. We streven naar samenhang tussen de herkomstwaarde (het erfgoed), de toekomstwaarde (duurzaam en robuust), de gebruikswaarde (het functioneren en de sociale inclusiviteit) en de belevingswaarde (schoonheid en thuis voelen). In plan- en ontwerpprocessen moet worden gezocht naar synergie van deze waarden.

4. Een verandering draagt bij aan duurzame ontwikkeling

We streven naar een aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving. Alle (grotere) ruimtelijke opgaven en ontwikkelingen moeten daarom positief bijdragen aan de energietransitie, klimaatadaptatie, natuurinclusiviteit en/of biodiversiteit. Duurzaamheid moet altijd gezien worden als integraal onderdeel van het ontwerp en exploitatie.

MOOIspel

5. Opvallen mag alleen in positieve zin

Ons uitgangspunt is dat ontwikkelingen passen in hun omgeving of die verbeteren. Maar het betekent niet dat afwijken van de omgeving en/of toevoegen van nieuwe kwaliteiten niet mogelijk zijn. Een nieuwe kwaliteit mag opvallen en plekken accentueren. Uit de motivering moet blijken of het een positieve bijdrage levert aan de omgeving, structuur of identiteit/eigenheid van de plek. We hanteren daarbij de volgende stelregel: het is redelijk dat er hogere eisen worden gesteld aan de kwaliteit van de ingreep naarmate een ingreep zich sterker van zijn omgeving onderscheidt. We stellen daarbij eisen aan participatie, het programma, het ontwerp, de beoordeling en de besluitvorming.

6. Een verandering dient bij voorkeur meerdere belangen

We streven naar meervoudig ruimtegebruik. Een ruimtelijke verandering in de gemeente dient in beginsel altijd meerdere belangen. We vragen van iedereen inzet om te zorgen voor meerwaarde van private en publieke initiatieven en investeringen. Wie bijvoorbeeld infrastructuur aanpakt, neemt daarbij direct waterberging of energiewinning mee. Een goed ontwerp lost ogenschijnlijk conflicterende belangen of ruimteclaims op.

7. Een ruimtelijk ontwerp begrijpt en verrijkt de geschiedenis

De stad, de dorpen en het landschap veranderen voortdurend. De gelaagdheid van het landschap en de dynamiek van de verschillende functies zijn onderdeel van de kwaliteit. Sommige veranderingen gaan geleidelijk, andere komen snel. Sommige veranderingen blijven, andere zijn vluchtig. Dat is vooraf niet altijd goed te doorzien. We willen dat veranderingen voortbouwen op onze (eeuwen)oude kwaliteiten zoals de rechte lijnen van de polderwegen. We vragen inspanningen om de ruimtelijke geschiedenis van de gemeente te begrijpen en te verrijken met nieuwe ontwikkelingen die logisch aansluiten op die geschiedenis.

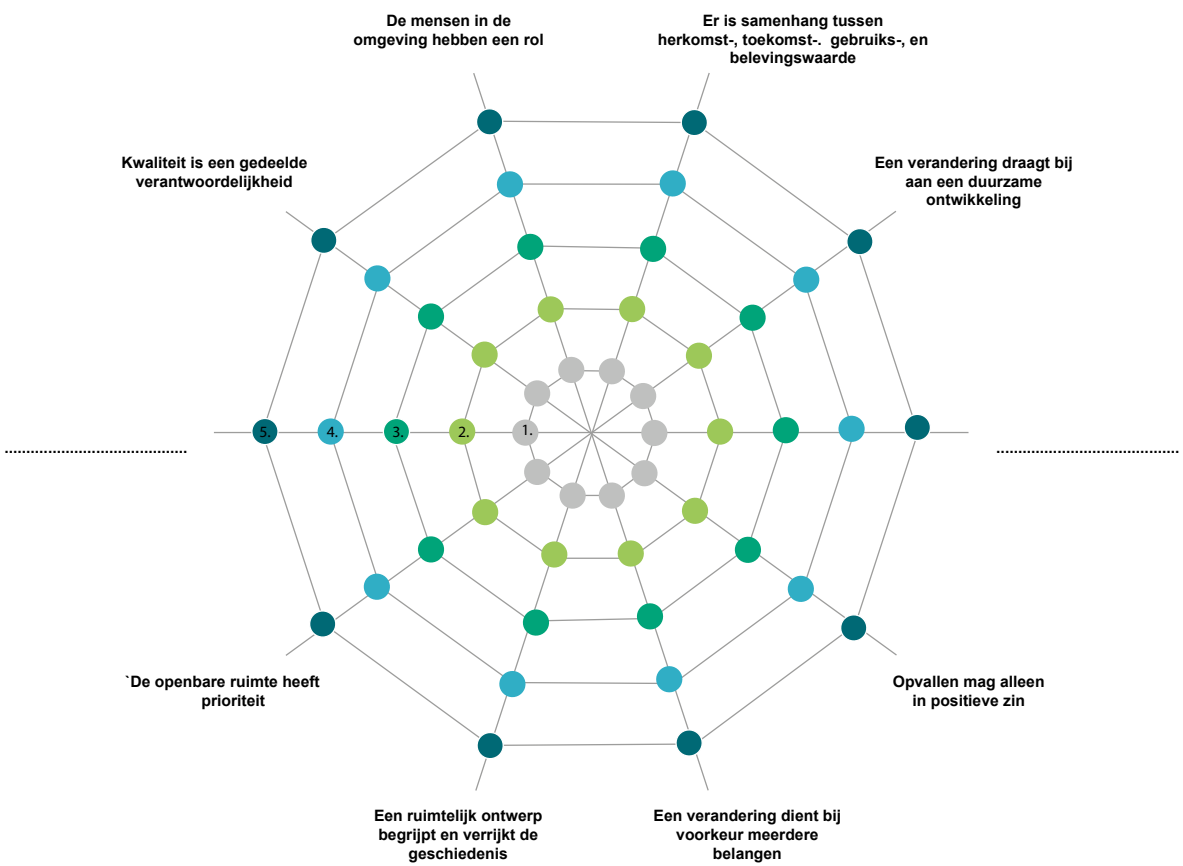
8. De openbare ruimte heeft prioriteit

De openbare ruimte wordt gevormd door groen en water, straten, (privé)tuinen, massa en volume van bouwwerken, gevels en daklandschap van gebouwen. Deze zaken worden ervaren als één geheel. Daarom geeft de gemeente prioriteit aan ontwerp, inrichting en beheer van de openbare ruimte. Van initiatiefnemers en ontwerpers worden goede vormgeving van de samenhang tussen openbare ruimte en privégebied en de relatie van een bouwplan met het stedelijke ensemble gevraagd.

Opmerkelijk is hier dat de beleving van de omgeving niet alleen door de gebouwde omgeving bepaald wordt, maar juist door het totaal van de gebouwde en de niet-gebouwde omgeving. Context, ensemblewerking en openbare ruimte zijn daarbij vaak genoemde sleutelwoorden.

MOOIspel

GOUDEN REGELS VOOR OMGEVINGSKWALITEIT

TOP 3

1.

2.

3.

MOOIspel

Waardenkaart

Tenslotte benoemen we de kernkwaliteiten en leggen we de ambities vast op een waardenkaart, deze kan als onderlegger of startpunt dienen voor omgevingskwaliteit, nu en in de toekomst. Met zo'n kaart kunnen bewoners, belangenvertegenwoordigers, experts enz. de kernkwaliteiten van de gemeente bespreken. En samen plekken bepalen welke extra bescherming nodig hebben en/of waar nieuwe ontwikkelingen juist een plek kunnen krijgen.

Door beelden te kiezen die iets zeggen over kwaliteit, is het mogelijk om plekken aan te geven op de kaart waar een bepaald thema speelt (denk aan zichtlijnen/ groen/water/bijzondere locatie/ monument/routing/ type bestrating/een verhaal). Op basis daarvan kan je samen de mooiste en belangrijkste plekken op de kaart vastleggen, benoemen waarom dit de mooiste plekken zijn en waarom deze behouden zouden moeten worden. Ook zullen er locaties zijn die juist ruimte bieden voor transitie. Dit resulteert in een waardenkaart: een paneel met in het midden de kaart van Mooidorp, Mooistad of Mooiland en daaromheen foto's met kwaliteiten.

MOOIspel

Initiatief

Er komt een initiatief in het spel. De initiatiefnemer presenteert zijn plannen aan de Omgevingstafel. De Omgevingstafel moet een gezamenlijk advies geven aan de initiatiefnemer. De Omgevingstafel let op of het initiatief bijdraagt aan behoud en versterking van de omgevingskwaliteit en hoe het tegelijkertijd bijdraagt aan de maatschappelijke doelen van de gemeente. De Omgevingstafel kijkt daarom vanuit verschillende disciplines, integraal naar het plan.

Uiteindelijk resultaat zou een eenduidig advies voor de initiatiefnemer moeten zijn, maar opvallend was dat bij deze ronde het veel minder over het initiatief ging en veel meer over de intaketafel/omgevingstafel zelf. Over wie, welke disciplines, er wanneer aan tafel zouden moeten zitten. En zeker ook hoe participatie georganiseerd zal moeten worden.

Het was een bijzondere middag. Gelukkig hebben we nog een jaar om hiermee goed te oefenen.

Register van Adviseurs Omgevingskwaliteit Dorp, Stad en Land

Architectuur, Stedenbouw, Erfgoed, Landschap

ir Nancy Arkema, ir. Aimée de Back, Nico van den Berg AvB, ir. Luuk de Boer, ir. Stef Bogaerds, ir. Ilse Boost, ir. Cor Bouwstra, dr. Dolf Broekhuizen, ing. Aerlant Cloïn, ir. Maurits Cobben, Marije Couperus MSc, ir. Jan Couwenberg, ir. Hans van Daal, ir. Marcel van Dijk, ir. Ingrid Douwes, ir. Niels Drijvers, ir. Joke van Egmond, ir. Dave Ellens, Maartje Franse MSc, ir. Arend Groenewegen, ir. Elvira Gronovius, ing. Joost van den Ham, drs. Robert den Hartog, Ieme Heidema, ir. Mario Hendrikx, ir. Alexander Herrebout, ing. Piet den Hertog, ir. René Heijne, Marcel IJsselstijn MA, ir. Ton Jansen, ir. Jan-Hein Janssens, ir. Wouter de Jonge, ir. Twan Jütte, ir. S. de Kanter, ir. Paul Kloet, ir. Matthijs Klooster, ir. Carla de Kovel, ing. Jos van de Lindeloof, ir. Suzanne Linders, ir. Suzanne Loen, Timko Lokerse MSc, ir. Philip Mannaerts, ir. Frans van den Meiracker, Maurice Moerland MA, Cas Nagtzaam Msc, MA, ir. Walter van Nieuwland, ir. Art Nieuwpoort, ir. Siebold Nijenhuis, ir. René Onsia, Anne Pellikaan MA, Maarten Raaijmakers BNA, ir. Geert Reitsma, ir. Johan Roelofs, Remco Rolvink AvB, ir. Kees Rouw, ir. Lukas Ruijs, ing. Bas Schout, drs. Marthe Stallenberg, ir. Gijs Tegelberg, ir. Egbert Töns, Mariel Urbanus MA, Sander van Venetie MSc, Gerhard Vermeulen AvB, ir. Karin Vlaar, ir. Karen van Vliet, ir. Wendy Voorwinde, ir. Katrijn van de Vrande, ir. Jan-Willem Walraad, ir. Arjan Welschot, ir. Riëtte van der Werff, Maarten Willems AvB, ir. Reinier Witteveen

Interne organisatie

Samantha Visser	chief HRO
Rosita Baldan	bedrijfsadministrateur
Karin van Leijden	secretaresse
Shila Holthuijsen	secretaresse
Niyantri Mangal	administratief-secretarieel medewerkster
Hasan Özgören	facilitair medewerker
Marcel Bruining	beeldbank (vrijwilliger)

Dienstverband:
Aantal medewerkers in dienst per 1 januari 2022: 19 / 14,55 FTE
Aantal medewerkers in dienst per 31 december 2022: 17 / 13,42 FTE

In dienst gekomen:
Drs. Robert den Hartog (erfgoedadviseur en projectcoördinator)
Maurice Moerland MA (erfgoedadviseur)

Uit dienst gegaan:
ir. Carla de Kovel (adviseur omgevingskwaliteit, pensioen)
Niyantri Mangal (administratief-secretarieel medewerkster, andere dienstbetrekking)
ir. Walter van Nieuwland (erfgoedadviseur, overleden)
Maarten Raaijmakers BNA (erfgoedadviseur, pensioen)

Jaarrekening Vereniging Dorp, Stad en Land

Vereniging Dorp, Stad en Land
Rotterdam

BALANS PER 31 DECEMBER 2022
(na voorstel resultaatverdeling)

	31 december 2022		31 december 2021	
	€	€	€	€
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
Financiële vaste activa				
Overige effecten		980.155		1.112.791
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen				
Overige vorderingen		285		-
Liquide middelen		1.267.270		1.393.152
		2.247.710		2.505.943

Jaarrekening Vereniging Dorp, Stad en Land

Vereniging Dorp, Stad en Land
Rotterdam

	31 december 2022		31 december 2021	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Eigen vermogen		2.241.568		2.417.089
Kortlopende schulden				
Schulden aan gelieerde instellingen	-		81.994	
Overige schulden	6.142		6.860	
		6.142		88.854
		2.247.710		2.505.943

Jaarrekening Vereniging Dorp, Stad en Land

Vereniging Dorp, Stad en Land
Rotterdam

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2022

	2022		2021	
	€	€	€	€
Netto-omzet		40.809		38.802
Overige bedrijfskosten		59.143		52.396
Totaal van bedrijfsresultaat		-18.334		-13.594
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten	-134.400		-20.040	
Rentelasten en soortgelijke kosten	-22.787		-21.126	
Financiële baten en lasten		-157.187		-41.166
Totaal van resultaat voor belastingen		-175.521		-54.760
Belastingen over de winst of het verlies		-		-
Totaal van resultaat na belastingen		-175.521		-54.760

Jaarrekening Vereniging Dorp, Stad en Land

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen verkorte jaarrekening 2022

Ons oordeel

De samengevatte jaarrekening 2022 (hierna 'de samengevatte jaarrekening') van Vereniging Dorp, Stad en Land te Rotterdam is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2022 van Vereniging Dorp, Stad en Land.

Naar ons oordeel is de in dit jaarverslag opgenomen samengevatte jaarrekening in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2022 van Vereniging Dorp, Stad en Land op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

De samengevatte jaarrekening bestaat uit:
1. de samengevatte balans per 31 december 2022;
2. de samengevatte staat van baten en lasten over 2022.

Samengevatte jaarrekening

De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het kennisnemen van de samengevatte jaarrekening en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennisnemen van de gecontroleerde jaarrekening van Vereniging Dorp, Stad en Land en onze controleverklaring daarbij. De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2022 van Vereniging Dorp, Stad en Land in onze controleverklaring van 17 mei 2023.

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de samengevatte jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de samengevatte jaarrekening op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

Onze verantwoordelijkheden

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Barendrecht, 17 mei 2023
Visser & Visser Audit en Assurance B.V.

"was getekend"

S.A. Visser MSc RA

Jaarrekening Stichting Dorp, Stad en Land

Stichting Dorp, Stad en Land
Rotterdam

BALANS PER 31 DECEMBER 2022
(na voorstel resultaatverdeling)

	31 december 2022		31 december 2021	
	€	€	€	€
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Verbouwing	27.106		31.073	
Inventaris	46.394		48.090	
Vervoermiddelen	4.608		3.703	
		78.108		82.866
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen				
Vorderingen op handelsdebiteuren	259.471		431.851	
Vorderingen op gelieerde instellingen	-		81.994	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	13.767		129.488	
Overige vorderingen	531.289		252.194	
Overlopende activa	46.291		38.479	
		850.818		934.006
Liquide middelen		1.103.317		900.468
		2.032.243		1.917.340

Jaarrekening Stichting Dorp, Stad en Land

Stichting Dorp, Stad en Land
Rotterdam

	31 december 2022		31 december 2021	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Eigen vermogen		1.609.589		1.351.542
Kortlopende schulden				
Schulden aan leveranciers en handels-kredieten	147.544		143.247	
Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen	134.936		125.869	
Overlopende passiva	140.174		296.682	
		422.654		565.798
		2.032.243		1.917.340

Jaarrekening Stichting Dorp, Stad en Land

Stichting Dorp, Stad en Land
Rotterdam

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2022

	2022		2021	
	€	€	€	€
Netto-omzet		3.807.237		3.371.732
Kosten uitbesteed werk	1.380.961		1.182.872	
Lonen	1.028.085		1.119.231	
Sociale lasten	162.839		158.994	
Pensioenlasten	120.779		124.834	
Overige personeelsbeloningen	170.816		73.175	
Afschrijvingen materiële vaste activa	20.998		17.359	
Overige bedrijfskosten	617.269		371.195	
Totaal van som der kosten		3.501.747		3.047.660
Totaal van bedrijfsresultaat		305.490		324.072
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	1.640		1.608	
Rentelasten en soortgelijke kosten	-3.602		-3.990	
Financiële baten en lasten		-1.962		-2.382
Totaal van resultaat voor belastingen		303.528		321.690
Belastingen over de winst of het verlies		-45.481		-55.224
Totaal van resultaat na belastingen		258.047		266.466

Jaarrekening Stichting Dorp, Stad en Land

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant jaarrekening stichting

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen verkorte jaarrekening 2020

Ons oordeel

De samengevatte jaarrekening 2022 (hierna 'de samengevatte jaarrekening') van Stichting Dorp, Stad en Land te Rotterdam is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2022 van Stichting Dorp, Stad en Land. Naar ons oordeel is de in dit jaarverslag opgenomen samengevatte jaarrekening in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2022 van Stichting Dorp, Stad en Land op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

De samengevatte jaarrekening bestaat uit:
1. de samengevatte balans per 31 december 2022;
2. de samengevatte staat van baten en lasten over 2022.

Samengevatte jaarrekening

De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het kennisnemen van de samengevatte jaarrekening en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennisnemen van de gecontroleerde jaarrekening van Stichting Dorp, Stad en Land en onze controleverklaring daarbij.
De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij
Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2022 van Stichting Dorp, Stad en Land in onze controleverklaring van 17 mei 2023. Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de samengevatte jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de samengevatte jaarrekening op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.
De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Barendrecht, 17 mei 2023
Visser & Visser Audit en Assurance B.V.

"was getekend"

S.A. Visser MSc RA

DORP STAD & LAND

Dorp, Stad en Land adviseert en inspireert met oog voor de omgeving. Daarbij leggen we verbinding tussen de visie van het bestuur en de wensen van de burger, en bewaken we de mogelijke grenzen van een volgende generatie.

Dat doen we door het adviseren over ruimtelijke kwaliteit in momenteel 59 grote en kleine gemeenten in vijf provincies. We formuleren daarnaast handvatten voor nieuw beleid, analyseren en faciliteren de dialoog tussen bewoners en bestuur en bouwen aan een vooruitstrevend monumentenbeleid.

U kunt Dorp, Stad en Land bereiken op
010 – 280 94 45 en via
info@dorpstadenland.nl

Groothandelsgebouw
Stationsplein 45
hoofdingang A, 3e etage, unit A3.207

Postbus 29129
3001 GC Rotterdam